Leer Vraag Ontmoet Lees Doe

Het Persoonlijk Keuzebudget (PKB)

Informatie voor werkgevers

Sept. 2026

de Bibliotheek

Een moderne cao

Het PKB is een zogenaamde cafetariaregeling. Daarbij maak je met je werknemer afspraken om belast loon of de jaarlijkse bovenwettelijke vakantie-uren fiscaal vriendelijk uit te ruilen voor iets anders.

We onderscheiden tijd- en gelddoelen in de cao OB 2026-2028 (cao OB). De werknemer kan één of meer bronnen inzetten voor meerdere tijd- en gelddoelen tegelijk. Jouw werknemer kan alleen de aanspraken die ontstaan in het huidige kalenderjaar inzetten als bron. Tegoeden uit voorgaande jaren kunnen niet worden ingezet.

Wat kan jouw werknemer uitruilen?

Doelen

- **Vakantie-uren**
  Maximaal 36 extra vakantie-uren bij een voltijd dienstverband (naar rato bij een deeltijd dienstverband).
- **Reiskostenvergoeding****
  Een aanvullende onbelaste reiskostenvergoeding.
  Zie ook artikel 3 lid 4 van Hoofdstuk 5 en artikel 3 lid 2 eerste streepje van Hoofdstuk 6 van de cao OB.
- **Aanschaf fiets***
  Maximaal eens per drie jaar een onbelaste vergoeding voor de aanschaf van een fiets tot een maximum van € 600 (inclusief btw). Zie ook artikel 1 lid 4 van Hoofdstuk 5 en artikel 3 lid 2 tweede streepje van Hoofdstuk 6 van de cao OB.
- **Contributie vakbond***
  De contributie voor het lidmaatschap van een vakbond.
- **Kosten voor opleiding en ontwikkeling****
  Bijvoorbeeld: cursussen, congressen, loopbaan coaching en vakliteratuur, voor zover deze opleiding en ontwikkeling voldoet aan de fiscale voorwaarden voor zakelijke opleidingen. Daarvan is sprake bij een congres dat je werknemer volgt voor het onderhouden en verbeteren van kennis en vaardigheden die nodig is voor het werk. Ook een opleiding die gericht is op het vervullen van een wensberoep in de toekomst is in principe zakelijk. Een hobbymatige cursus, is in principe geen zakelijke opleiding en kan dus niet worden aangeschaft uit de PKB-regeling.
- **Vitaliteitsdoelen***
  Vitaliteitsdoelen in de brede zin van het woord, zoals (bedrijfs-) fitness, abonnementen bij een sportvereniging, yoga, tot een maximumbedrag van € 100 (inclusief btw) per jaar.
- **Pensioenadvies***
  Kosten voor eenmalig persoonlijk pensioenadvies tot een maximumbedrag van € 200 (inclusief btw).
  Met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023 zijn pensioenuitvoerders verplicht deelnemers te begeleiden bij hun pensioenkeuzes. De Belastingdienst vindt dat (aanvullend) persoonlijk pensioenadvies belast loon is.

Bronnen

- Het maandelijks brutosalaris.
  Het ruilen van loon is alleen mogelijk voor het deel van het loon dat uitstijgt boven het minimumuurloon, zoals opgenomen in artikel 8 van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML).
- De jaarlijkse bovenwettelijke vakantie-uren.
- De bruto vakantietoeslag.
- De bruto eindejaarsuitkering.
- De bruto onregelmatigheidstoeslag.
- De bruto mobiliteitstoeslag.
- De bruto arbeidsmarkttoeslag.

*Doelen met een * komen ten laste van de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Doelen met ** komen niet ten laste van de vrije ruimte. Meer informatie hierover staat op pagina 6 van deze brochure.*

Toelichting extra vakantie-uren

De werknemer verwerft over ieder jaar waarin hij tijdens de volledige overeengekomen arbeidsduur recht op loon heeft gehad, aanspraak op vakantie van tenminste viermaal de overeengekomen arbeidsduur per week. Dit is het per wet vastgelegde recht op vakantie. Alle extra vakantie-uren zijn bovenwettelijk. Uit de cao OB volgt dat bij een voltijd dienstverband de werknemer recht heeft op 36 bovenwettelijke vakantie-uren (180 uur minus 144 uur).

De waarde van een uur is het bruto maandsalaris gedeeld door 156. Per jaar kan de werknemer maximaal 36 uren (= 5 dagen) extra vakantie kopen. Bij een volledig dienstverband is dat 5 x 7,2 = 36 uur extra vakantie-uren.

Voor werknemers met een deeltijd dienstverband is de berekening naar evenredigheid van hun arbeidsduur.

Door de koop van extra vakantie-uren, met als bron bijvoorbeeld het bruto maandsalaris, wordt dat maandsalaris in geld lager. Tegenover de verlaging staat een belastingvrije aanspraak op extra vakantie. Bij het opnemen van de extra vakantie-uren houdt de werkgever de gebruikelijke loonheffingen in op het tijdens de vakantie doorbetaalde salaris. Dit komt niet ten laste van de vrije ruimte. Ook is geen gerichte vrijstelling van toepassing.

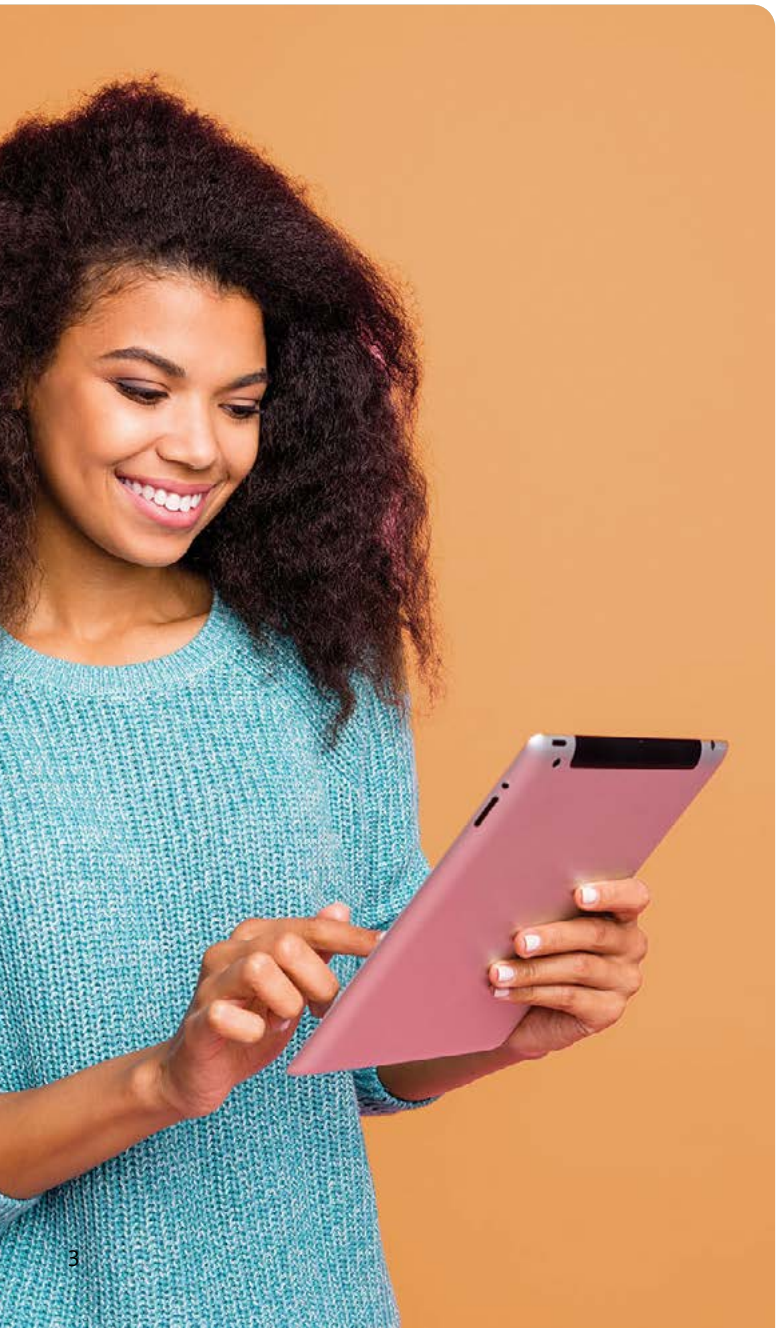

Werken in deeltijd

Let op: heeft je werknemer een deeltijd dienstverband? Dan vindt de berekening van de in de PKB-regeling genoemde uren, dagen en bedragen plaats naar evenredigheid van de omvang van het dienstverband in verhouding tot een voltijd dienstverband.

Afwijken van de regeling

Op basis van een eigen regeling voor jouw organisatie, mag je afwijken van de PKB-regeling in de cao OB. Je hebt daarvoor wel de instemming van de ondernemingsraad (or) of personeelsvertegenwoordiging (pvt) nodig. Eventuele aanvullende afspraken moeten in lijn zijn met wettelijke regels. Je kunt ook andere dan de genoemde gelddoelen opnemen in een PKB-regeling voor de eigen organisatie. Kijk wel altijd goed wat daarbij de voorwaarden zijn.

Voorbeeld afwijken vakantie-uren

Wil je dat een werknemer bijvoorbeeld maximaal 21,6 i.p.v. 36 vakantie-uren (3 i.p.v. 5 vakantiedagen van 7,2 uur per dag) kan kopen, dan moet je dat opnemen in een eigen PKB-regeling voor de organisatie. De or of pvt moet daarmee instemmen. Ook mag je aanvullende criteria en voorwaarden stellen, bijvoorbeeld dat de werknemer de extra gekochte vakantie-uren in het jaar van aankoop moet opmaken.

Voorbeeld afwijken fiets

Wil je minder of meer dan € 600 vergoeden voor een fiets, dan moet je een eigen fietsenplan maken waarin je die afspraken opneemt. Wanneer er een or of pvt is moet je het fietsenplan ter instemming voorleggen.

Let op: als je een hoger bedrag wil vergoeden aan de werknemer voor de aanschaf van een fiets, dan heeft dat invloed op het brutoloon dat de werknemer uitruilt en dus op het loon voor de opbouw van sociale rechten. Er komt dan ook een hoger bedrag ten laste van de vrije ruimte, waardoor je potentieel sneller in een situatie komt dat je 80% eindheffing moet betalen.

Ook mag je aanvullende criteria en voorwaarden stellen. Wil je bijvoorbeeld in plaats van eens per drie jaar maar eens per vijf jaar een fietsenplan openstellen voor de werknemers? Of een maximum stellen aan het aantal werknemers dat jaarlijks via de PKB-regeling een fiets aan kan schaffen?

Ook dit moet worden vastgelegd in een fietsenplan dat ter instemming aan de or of pvt is voorgelegd.

Toelichting rekenvoorbeeld aankoop vakantie-uren

Dit is een toelichting bij het rekenvoorbeeld van aankoop van vakantie-uren uit het PKB. Dat rekenvoorbeeld staat hierna op pagina's 4 en 5.

Bron: maandsalaris

De werknemer die 6 extra vakantie-uren koopt uit het maandsalaris ontvangt over die maand een bruto maandsalaris van € 2.884,62. Dat is het bruto maandsalaris (€ 3.000) min de prijs voor de vakantie-uren (€ 115,38). Het lagere maandsalaris heeft gevolgen voor de opbouw van de vakantietoeslag (VT), omdat die is gebaseerd op het maandsalaris. Omdat zowel het maandsalaris als de VT lager zijn is de eindejaarsuitkering (EJU), die op beide looncomponenten is gebaseerd, ook lager. In de maand van aankoop van de vakantie-uren levert de werknemer
€ 115,38 van het maandsalaris in. Daardoor is de pakketwaarde (maandsalaris, VT en EJU) € 130,84 lager. De verlaging van de pakketwaarde valt uiteen in:

- Direct effect: lager bruto maandsalaris € 115,38.
- Indirect effect (doorwerking): verlaging van de VT (€ 9,23) en verlaging van de EJU (€ 6,23).

Bron: VT

De werknemer die 6 vakantie-uren koopt uit de VT moet daarvoor een bedrag van € 124,61 inleveren (uitruilfactor). Dat is logisch, omdat de verlaging van de VT met een bedrag van € 124,61 overeenkomt met een verlaging van het maandsalaris met € 115,38. Nu de aankoop van de vakantie-uren niet wordt gefinancierd uit een verlaging van het maandsalaris, maar direct ten laste komt van de VT, is de VT in de maand van aankoop € 124,61 lager. Omdat de opbouw van de VT lager is, is ook de EJU lager. Op basis van artikel 8 lid 1 van Hoofdstuk 3 van de cao OB wordt de EJU opgebouwd over het verdiende brutosalaris plus de opgebouwde VT. Door de uitruil van de VT wordt deze lager. Je moet de bepaling zo lezen dat de EJU wordt opgebouwd over het verdiende brutosalaris plus de opgebouwde VT plus de uitbetaalde VT. In de maand van aankoop van de vakantie-uren levert de werknemer € 124,61 van de VT in. Daardoor is de pakketwaarde (maandsalaris, VT en EJU) € 130,84 lager. De verlaging van de pakketwaarde valt uiteen in:

- Direct effect: lagere VT € 124,61.
- Indirect effect (doorwerking): verlaging van de EJU € 6,23.

Bron: EJU

De werknemer die 6 vakantie-uren koopt uit de EJU moet daarvoor een bedrag van € 130,84 inleveren (uitruilfactor). Dat is logisch, omdat de verlaging van de opbouw van de EJU met een bedrag van € 130,84 overeenkomt met een verlaging van het maandsalaris met € 115,38 en de doorwerking naar de opbouw van de VT. De aankoop van de vakantie-uren wordt niet gefinancierd uit een verlaging van het maandsalaris of uit de VT, maar komt direct ten laste van de EJU. Daarom is deze in de maand van aankoop € 130,84 lager (direct effect).

Rekenvoorbeeld aankoop vakantie-uren

Voor de uitruil is de situatie als volgt:

- De werknemer heeft een brutoloon van € 3.000 per maand.
- Daarover bouwt hij een VT op van € 240 (= 8% x € 3.000 = € 240) en een EJU van € 162,00. De EJU wordt opgebouwd over het reguliere maandsalaris en de VT (= 5% x (€ 3.000 + € 240)).
- De pakketwaarde (maandsalaris, VT en EJU) bedraagt € 3.402,00.

Voor uitruil

Voltijd maandsalaris	Opbouw VT 8%	Opbouw EJU 5%	Totaal bruto op maandbasis
€ 3.000,00	€ 240,00	€ 162,00	€ 3.402,00

De werknemer wil graag 6 extra vakantie-uren kopen. Daarvoor kan de werknemer de volgende bronnen aanwenden: het voltijd maandsalaris, de VT en de EJU. Voor het voorbeeld nemen we aan dat de werknemer alle genoemde bronnen heeft geselecteerd in het PKB. Het is belangrijk te realiseren dat, ongeacht de bron, de waarde van een vakantie-uur hetzelfde is. Dat is het meest eerlijk en voorkomt dat werknemers een bepaalde bron inzetten omdat dat een voordeel oplevert.

De waarde van een vakantie-uur volgt uit de cao OB. Zie daarvoor Hoofdstuk 6 artikel 6 van de cao OB: "voor de toepassing van deze regeling geldt dat de waarde van een uur 1/156 van jouw maandsalaris is". Hiervan uitgaande is de waarde van de 6 vakantie-uren in dit voorbeeld € 115,38 (= 6/156 x € 3.000). Door de doorwerking van de verlaging van het brutoloon respectievelijk de VT naar de VT en / of de EJU is de uitruilfactor niet in alle gevallen gelijk.

Vakantie-uren kopen	6
Uurloon-factor cao	156

Bron:	Voltijd maand-salaris	VT	EJU
Waarde/ uitruil-factor	€ 115,38	€ 124,61*	€ 130,84**

* 15 x 1,08
** 15 x 1,08 x 1,05

Het uitgangspunt is dat vanwege de doorwerking van een verlaging van het maandsalaris naar de VT en de EJU, de pakketwaarde (maandsalaris, VT en EJU) uiteindelijk 113,4% x 115,38 = € 130,84 lager is. Dat komt door een direct- en / of indirect effect. Afhankelijk van de gekozen bron is de uitruilfactor € 115,38 (maandsalaris), € 124,61 (VT) resp. € 130,84 (EJU).

Hoe pakt de aankoop van vakantie-uren cijfermatig uit?

Vervolg rekenvoorbeeld aankoop vakantie-uren

Na uitruil

Bron: maandsalaris	Maandsalaris	Opbouw VT 8%	Opbouw EJU 5%	Totaal bruto op maandbasis	Verschil
Standaard opbouw	€ 3.000,00	€ 240,00	€ 162,00	€ 3.402,00	
Verlaging maandsalaris	-€ 115,38				
Verlaging VT tegen 108%		-€ 9,23			
Verlaging EJU (5% over verlaging maand-salaris en VT)			-€ 6,23		
	€ 2.884,62	€ 230,77	€ 155,77	€ 3.271,16	-€ 130,84

Bron: VT	Maandsalaris	Opbouw VT 8%	Opbouw EJU 5%	Totaal bruto op maandbasis	Verschil
Standaard opbouw	€ 3.000,00	€ 240,00	€ 162,00	€ 3.402,00	
Verlaging VT tegen 108%		-€ 124,61			
Verlaging EJU (5% over verlaging VT)			-€ 6,23		
	€ 3.000,00	€ 115,39	€ 155,77	€ 3.271,16	-€ 130,84

Bron: EJU	Maandsalaris	Opbouw VT 8%	Opbouw EJU 5%	Totaal bruto op maandbasis	Verschil
Standaard opbouw	€ 3.000,00	€ 240,00	€ 162,00	€ 3.402,00	
Verlaging EJU (tegen 113,4%)			-€ 130,84		
	€ 3.000,00	€ 240,00	€ 23,16	€ 3.271,16	-€ 130,84

Wat zijn de gevolgen bij gebruik van het PKB?

Voordeel voor jou als werkgever

Door brutoloon fiscaal gunstig uit te ruilen bespaar je op de werkgeverslasten (premies sociale verzekeringen).

Let op: risico rond vrije ruimte werkkostenregeling

Sommige doelen – hiervoor gemarkeerd met * – komen ten laste van de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Samengevat zijn dat de navolgende doelen: de aanschaf van een fiets; vakbondscontributie; vitaliteitsdoelen en het persoonlijk pensioenadvies. Ook de jaarlijkse personeelsbijeenkomst en het kerstpakket komen bijvoorbeeld ten laste van de vrije ruimte.

Bij een overschrijding van de vrije ruimte betaal je als werkgever 80% eindheffing over het meerdere. Voorzie je dat deelname van je werknemers aan het PKB leidt tot een overschrijding van je vrije ruimte, kom dan tijdig in actie.

De cao OB maakt het mogelijk om met de or of pvt een PKB-regeling te maken voor je eigen organisatie waarin je bepaalde gelddoelen niet opneemt, het bedrag van de maximale vergoeding verlaagt of de werknemer minder extra vakantie-uren kan kopen. Ook kun je andere of aanvullende voorwaarden opnemen.

Als je een eigen PKB-regeling implementeert dan hebben de andere aantallen, uren en dagen een ander effect op de benutting van de vrije ruimte van de werkkostenregeling. We raden aan om je goed te laten voorlichten door een fiscalist over de mogelijke gevolgen van de keuzes.

Andere doelen – hiervoor gemarkeerd met ** – komen niet ten laste van de vrije ruimte werkkostenregeling, omdat daarvoor binnen de werkkostenregeling een gerichte vrijstelling geldt. Dat geldt voor zakelijke reiskosten, waaronder woon-werkverkeer en voor kosten voor zakelijke opleiding en ontwikkeling.

Voorbeeld uitruil salaris voor reiskostenvergoeding woon-werkverkeer

Op basis van de cao OB ontvangt de werknemer een reiskostenvergoeding voor het woon-werkverkeer van € 0,23 per kilometer. De reiskosten voor de eerste 5 kilometer enkele reisafstand woon-werkverkeer worden niet vergoed. De werkgever vergoedt maximaal 50 kilometer enkele reisafstand woon-werkverkeer.

Een werknemer met een voltijd dienstverband woont in 2026 7 kilometer van het werk en ontvangt geen onbelaste reiskostenvergoeding. Vanuit de fiscale wetgeving mag je de werknemer die op 5 dagen naar kantoor reist een belastingvrije vergoeding voor het woon-werkverkeer betalen van maximaal € 689,08 per jaar (= 214 werkdagen x 7 kilometer x 2 x € 0,23, of per maand € 57,42). De werknemer kan kiezen om bijvoorbeeld het brutosalaris uit te ruilen voor een aanvullende onbelaste reiskostenvergoeding. De aanvullende reiskostenvergoeding komt niet ten laste van de vrije ruimte van de werkkostenregeling, omdat voor zakelijke reiskosten – waaronder woon-werkverkeer – binnen de werkkostenregeling een gerichte vrijstelling geldt.

Meer algemene informatie over de werkkostenregeling vind je op: Hoe gebruik ik als ondernemer de werkkostenregeling (WKR)? | Rijksoverheid.nl.

Inzicht geven in de gevolgen voor de werknemer

Meer nettoloon, minder sociale rechten

Door brutoloon fiscaal gunstig uit te ruilen ontvangt de werknemer meer nettoloon, omdat over het uitgeruilde deel van het loon geen loonheffingen zijn verschuldigd. Maar door de uitruil bouwt je werknemer minder sociale rechten op. Hierdoor is de grondslag voor een sociale uitkering, zoals een werkloosheidsuitkering, lager. Als werkgever ben je verplicht om je werknemer hierover goed te informeren.

De Belastingdienst eist dat je de afspraken rondom het PKB met je werknemer vastlegt in een addendum bij de arbeidsovereenkomst. Daarin verklaart de werknemer dat die zich bewust is van de gevolgen van de ruil en deze bewust aanvaardt.
Een model van een addendum vind je op:
www.debibliotheken.nl/informatie/persoonlijk-keuzebudget-pkb

Natuurlijk is het belangrijk om uit te leggen dat de risico's alleen spelen bij werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. En dat meedoen met het PKB voor een werknemer natuurlijk niet verplicht is. Meedoen mag, maar hoeft niet.

Voorbeeld berekening gevolgen

Een werknemer wil gebruikmaken van het PKB en brutosalaris uitruilen voor een onbelaste vergoeding voor de aanschaf van een fiets (dit kan eens per drie jaar tot een maximum van € 600 inclusief btw). De werknemer levert in dit geval het maximale bedrag van € 600 brutoloon in voor een belastingvrije vergoeding van € 600.

Door de uitruil van brutosalaris voor een belastingvrije vergoeding voor de kosten van de aanschaf van de fiets heeft deze werknemer een netto loonvoordeel. Als we uitgaan van een werknemer met een brutosalaris van € 3.000, dan is het netto voordeel van de werknemer € 252.

	Zonder uitruil (€)	Met uitruil (€)
Salaris per maand	3.000	3.000
Uitruil fiets	0	-600
Brutoloon	3.000	2.400
Loonheffing (stel:42%)	-1.260	-1.008
Nettoloon	1.740	1,392
Vergoeding fiets	0	600
Nettoloon incl. vergoeding	1.740	1.992
Meer nettoloon		**252**

Voor jou als werkgever heeft de uitruil natuurlijk ook gevolgen. De uitruil van brutosalaris voor een vrijgestelde vergoeding voor een fiets verkleint de grondslag waarover je sociale premies verschuldigd bent, omdat het loon voor de afdracht van de sociale premies lager is. In totaal levert dat een besparing van de werkgeverslasten op van € 120.

	Zonder uitruil (€)	Met uitruil (€)
Werkgeverslasten		
Salaris per maand	3.000	3.000
Uitruil fiets	0	-600
Brutoloon	3.000	2.400
Opslag werknemers-verzekeringen (stel:20%)	600	480
Eindheffing (80% van € 600)*		480
Vergoeding fiets		480
Totale werkgeverslasten		3.960
Meer werkgeverslasten		**360**

* Alleen bij overschrijding van de vrije ruimte wkr.

De vergoeding voor de fiets komt ten laste van de vrije ruimte van de werkkostenregeling. De vrije ruimte is beperkt[1] en binnen de vrije ruimte concurreert bijvoorbeeld het kerstpakket met de fiets. Als de vrije ruimte vol is, betaal je als werkgever 80% eindheffing over het bedrag van de overschrijding. Je hebt in dat geval € 360 meer werkgeverslasten.

	Zonder uitruil (€)	Met uitruil (€)
Werkgeverslasten		
Salaris per maand	3.000	3.000
Salaris per maand		-600
Brutoloon	3.000	2.400
Opslag werknemers-verzekeringen (stel:20%)	600	480
Eindheffing (er is nog vrije ruimte)		0
Vergoeding fiets		600
Totale werkgeverslasten	3.600	3.480
Minder werkgeverslasten		**120**

Zonder overschrijding van de vrije ruimte is geen 80% eindheffing verschuldigd. In dat geval ontvangt de werknemer de vergoeding van de fiets netto en betaal je als werkgever niet de eindheffing.

Je mag bij het toekennen van een vergoeding voor de aanschaf van een fiets afwijken van de cao OB. Dat doe je bijvoorbeeld als je wel voorstander bent van het invoeren van een fietsenplan, maar gezien het aantal potentiële deelnemers een bijdrage van € 600 te veel beslag legt op de vrije ruimte van de werkkostenregeling.

[1] *Per 2026 bedraagt de vrije ruimte in de WKR 2,00% tot en met een fiscale loonsom van € 400.000 en 1,18% voor het loon boven € 400.000*

Gevolg voor de werknemer

Persoonlijk keuzemoment

Je werknemer is gewend bijvoorbeeld de vakantietoeslag op zijn laatst in mei van het lopende kalenderjaar te ontvangen. Als de werknemer kiest om de vakantietoeslag als bron van de PKB-regeling in te zetten dan betaalt de werkgever de vakantietoeslag op een ander tijdstip in de vorm van bijvoorbeeld een belastingvrije vergoeding voor de aanschaf van een sportschoolabonnement en/of de kosten van loopbaancoaching. Dit geldt ook voor alle andere genoemde geldbronnen.

Vorm van betaling bronnen

Als je werknemer kiest om de jaarlijkse bovenwettelijke vakantie-uren in te zetten voor een uitruil, dan kan de werknemer de uren later natuurlijk niet nogmaals als vakantie opnemen.

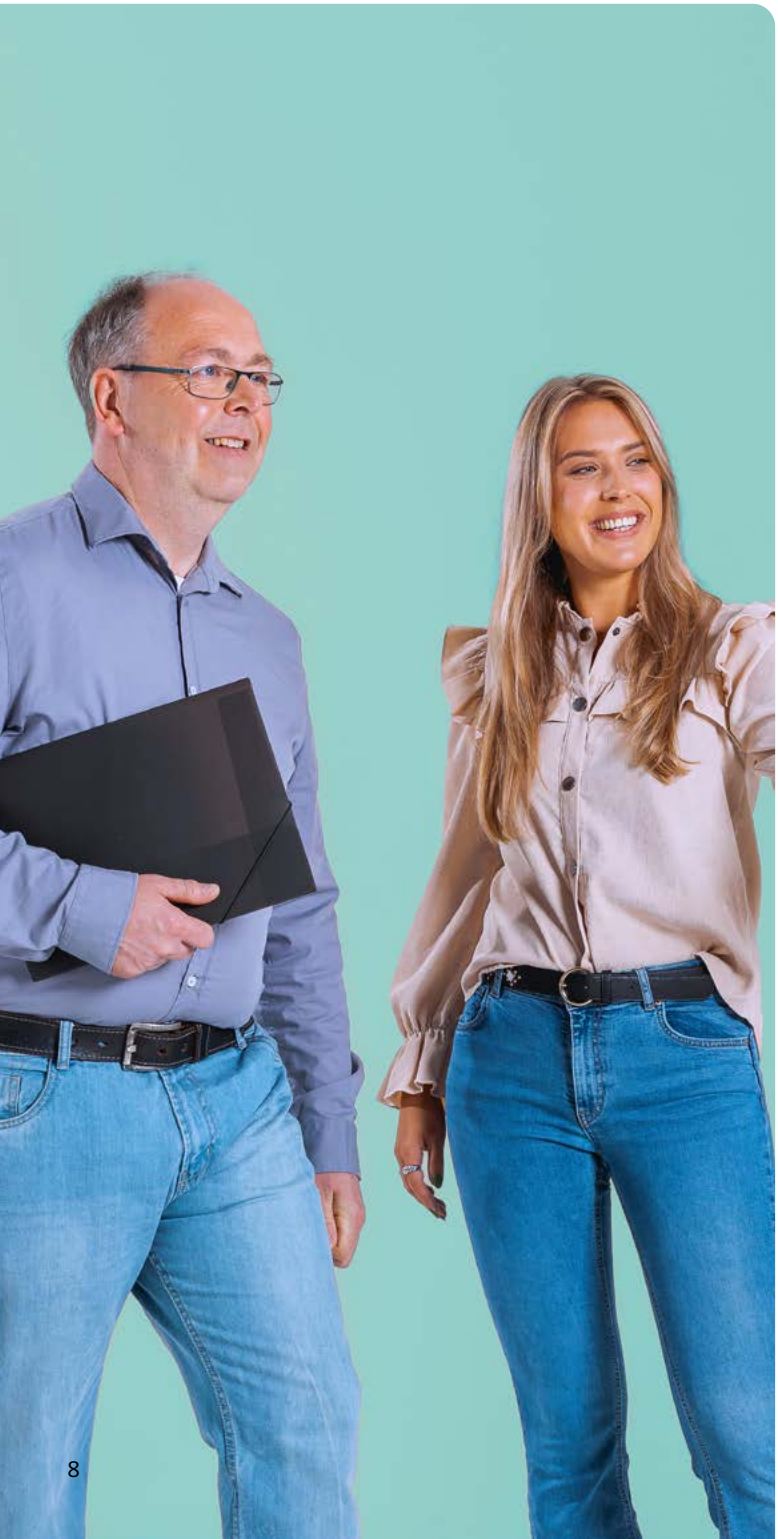

Procedure

Een werknemer die gebruik wil maken van de PKB-regeling moet dat vóór 1 oktober van elk kalenderjaar aan jou, als werkgever laten weten. De werknemer doet dat schriftelijk en laat jou weten welke bron(nen) hij of zij in het volgende kalenderjaar wil inwisselen tegen welke doelen. Je kan in overleg met de or of pvt of met de werknemer een andere termijn afspreken.

Binnen drie maanden moet je je werknemer laten weten of je het verzoek accepteert. Als je het verzoek van de werknemer (gedeeltelijk) niet accepteert, dan moet je de werknemer dat schriftelijk laten weten en ook de reden waarom je het niet accepteert.

Je bent verplicht de werknemer te wijzen op de gevolgen van de keuzes die hij of zij maakt. Ook ben je verplicht de keuzes voor de uitruil schriftelijk vast te leggen in een addendum bij de arbeidsovereenkomst.

De keuze van je werknemer geldt in principe gedurende maximaal één jaar, tenzij je schriftelijk een andere termijn hebt afgesproken. Je werknemer kan zijn keuze niet ongedaan maken, behalve in uitzonderlijke situaties. Bijvoorbeeld bij een wijziging van de arbeidsovereenkomst.

Jouw werknemer levert bewijsstukken bij jou in waaruit blijkt dat het PKB echt kortgeleden is besteed aan (één van) de met jou afgesproken gelddoelen. Dat gebeurt uiterlijk in de maand volgend op de maand waarin jouw werknemer het PKB heeft gebruikt voor bijvoorbeeld vakliteratuur of pensioenadvies. Controleer (de kopie van) de factuur goed. Daarna betaal je de vrijgestelde vergoeding aan de werknemer.

Bovenstaande procedure geldt alleen als een werknemer zelf aangeeft iets uit te willen ruilen en alleen voor datgene dat hij of zij uit wil ruilen. Een werknemer hoeft geen gebruik te maken van de PKB-regeling en is dus ook niet verplicht een keuze door te geven. Maakt de werknemer geen gebruik van de PKB-regeling, dan gelden de afspraken in de cao OB.

Achtergrond

Cao-partijen, de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB), FNV en CNV, hebben in cao OB afspraken gemaakt over een PKB.

Je moet de PKB-regeling toepassen als je aan de volgende voorwaarden voldoet:

- je bent lid van de Vereniging van Openbare Bibliotheken; of
- je bent werkgever in de branche, waarvoor de (algemeen verbindend verklaarde) cao OB geldt.

De regeling over het PKB in de cao OB is een zogenaamde minimumregeling. Je werknemer kan daar rechten aan ontlenen als je zelf in een eigen regeling geen nadere afspraken maakt met de or of pvt.

Rekenvoorbeeld: uitruilen twee geldbronnen en een – in geld omgezette – tijdbron voor aanschaf fiets

Zie hieronder het voorbeeld van een werknemer die heeft gekozen om de vakantietoeslag, de eindejaarsuitkering en de 36 bovenwettelijke vakantie-uren in te zetten voor het PKB. Uit het PKB koopt de werknemer een fiets van € 600 (inclusief btw). De werknemer zet de volgende stappen.

Stap 1: Beginsituatie

Maandsalaris	€ 3.000,00
Jaarsalaris	€ 36.000,00
EJU (5% x salaris plus VT)**	€ 1.944,00
Vakantietoeslag 8%	€ 2.880,00
Eindheffing (er is nog vrije ruimte)	€ 40.824,00
Bovenwettelijke vakantie-uren (BV)*	36 uur
Totaal bruto	**€ 40.824,00**

* In tijd
** Periode 1 juli 2026 tot 1 juli 2027

De werknemer heeft:

- Een bruto jaarloon van € 36.000;
- Een eindejaarsuitkering van 5,4%* en de vakantietoeslag van 8%. Beiden worden uitgedrukt in een percentage van het bruto jaarloon. Dat is immers de bron;
- De werknemer heeft 36 bovenwettelijke vakantie-uren.

* Volgens de cao OB is de eindejaarsuitkering 5% plus de vakantietoeslag van 8%. De eindejaarsuitkering bedraagt 5,4% (= 5% x 108%) van het bruto jaarloon.

Stap 2: Keuze PKB-bronnen

Maandsalaris	€ 3.000,00
Jaarsalaris	€ 36.000,00
PKB	
EJU (5% x salaris plus VT)**	€ 1.944,00
Vakantietoeslag 8%	€ 2.880,00
Bovenwettelijke vakantie-uren (BV)*	€ 692,31
	€ 5.516,31
Totaal bruto	**€ 41.516,31**

* In geld (= 36 x (1/156 x € 3.000))
** Periode 1 juli 2026 tot 1 juli 2027

De werknemer heeft:

- Een bruto jaarloon van € 36.000;
- De werknemer besluit de eindejaarsuitkering, de vakantietoeslag en de bovenwettelijke vakantie-uren in te zetten als bron van het PKB;
- De eindejaarsuitkering van 5,4% en de vakantietoeslag van 8% worden uitgedrukt in een percentage van het bruto jaarloon. Dat is immers de grondslag;
- Voor de waarde van de vakantie-uren hebben we de volgende formule gehanteerd: 36 uur x 1/156 x € 3.000. De waarde van de vakantie-uren is € 692,31;
- De werknemer heeft geen bovenwettelijke vakantie-uren meer, want deze zijn omgezet in geld in het PKB.

Het is goed om te realiseren dat de werknemer het PKB niet geniet als de werknemer het PKB niet gebruikt voor een bepaald doel. Aan het einde van het kalenderjaar wordt het onbenutte deel van het PKB als brutoloon aan de werknemer uitgekeerd.

Stap 3: Situatie bij deelname fietsplan van € 600 (uit BV)

		Netto fiets***
Maandsalaris	€ 3.000,00	
Jaarsalaris	€ 36.000,00	
PKB**		
EJU (5% x salaris plus VT)**	€ 1.944,00	
Vakantietoeslag 8% *	€ 2.880,00	
Bovenwettelijke vakantie-uren (BV)*	€ 92,31	€ 600,00
	€ 4.916,31	
Totaal bruto	€ 40.916,31	
Totaal bruto + netto		**€ 41.516,31**

* In geld (= 36 x (1/156 x € 3.000))
** Periode 1 juli 2026 tot 1 juli 2027
*** Ten laste van de vrije ruimte wkr
**** Einde kalenderjaar uitbetaling restant PKB als brutoloon

Identiek aan stap 2, behalve dat de werknemer de waarde van de bovenwettelijke vakantie-uren van € 692,31 voor € 600 heeft uitgeruild voor de aanschaf van een fiets. De werknemer ontvangt een gericht vrijgestelde vergoeding fiets van € 600. De vergoeding voor de fiets komt ten laste van de vrije ruimte van de werkkostenregeling.

Colofon

In opdracht van:

Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB)

Uitvoering:

Tekst	AWVN
Vormgeving	Patrick Pluijlaar
Uitgave	September 2026

de Bibliotheek